

Jedna protiv svih – razbukkala se borba za predsjedništvo HDZ-a

4. prosinca Hrvati su staru vladu desnog centra poslali u oporbu i savezu lijevih stranaka pod vodstvom socijaldemokrata priskrbili udobnu većinu u Saboru, hrvatskom parlamentu. Osobito teško je to pogodilo tradicionalno najjaču političku snagu u zemlji, konzervativni kršćansko-demokratski HDZ (Hrvatsku demokratsku zajednicu) koji je sa 23,5 posto birača dosegao povijesno najlošiji rezultat. Sada stoji pred najtežim ispitnom u svojoj više od dvadesetogodišnjoj povijesti.

Onaj tko je, s obzirom na tako težak poraz, računao s tim da će predsjednica stranke koja tu dužnost obnaša od lipnja 2009. g. za to preuzeti političku odgovornost i odstupiti, prevario se. Naprotiv. Najavila je da se na sljedećim unutarnjim izborima koji se svake četiri godine održavaju u stranci želi ponovno kandidirati. Sredinom siječnja vodstvo stranke odlučilo je da će sabor stranke održati 20. svibnja 2012. g. Izbori na lokalnoj i regionalnoj razini, t.j. za odgovarajuća predsjedništva i 2.000 izaslanika sabora HDZ-a započeli su 10. veljače.¹

¹ Sabor stranke održat će se 20. svibnja u Zagrebu, u „Lisinskom“, najvećoj koncertnoj dvorani grada. U pravi izbor ulaze samo kandidati koji imaju potporu barem četiristo izaslanika. Pri tome svaki izaslanik može poduprijeti jednog kandidata. Ukoliko niti jedan od predloženih kandidata u prvom krugu ne osvoji apsolutnu većinu predanih glasova, slijedi drugi krug u kojem se suprotstavljaju dva najjača kandidata.

Tijekom siječnja je niz poznatih i manje poznatih članova stranke također najavilo svoju kandidaturu. Za obnašateljicu dužnosti bilo je osobito teško to što su tri od aktualno pet sunateljatelja bili članovi njenog vlastitog kabineta.

Darko Milinović, bivši ministar zdravstva, prvi je bacio šešir u ring. On kao narodni političar iz doslovce „kamenite“ Like, kao prijatelj slobodne riječi te poštenog karaktera uživa određeni respekt. Osim toga, on ima iskustva u vladi te svoju stranku poznaje već mnogo godina. Upravo to bi mu mogao postati problem, ukoliko ne uspije formulirati koncept vjerodostojnog i temeljitog novog početka. Osim toga, ne može se isključiti da ga neće sustići pokoji prošli teret korupcije.

Drugi protukandidat, bivši ministar unutarnjih poslova Tomislav Karamarko, široj javnosti je također poznat, manje zbog svoje ministarske službe nego više po tome što je devedesetih godina izgradio hrvatsku tajnu službu te što je imao stranačkopolitički obrat prije nego što je prije nekoliko mjeseci i formalno ponovno primljen u HDZ.² On ima slabo uporište u stranci, a programski se prije pribraja konzervativnom krilu stranke.

² Upravo je izbio pikantan prijem oko toga je li kandidat zaista legitiman član stranke. Prema statutu stranke (članak 8, stavak 2 i 3) se kod osoba koje su isključene iz stranke ili koje su istupile, što je slučaj kod Karamarka, prije ponovnog uključivanja treba saslušati časni sud stranke. To je, međutim, izostalo kod ponovnog uključivanja Karamarka u stranku koje je uostalom osobno provela tadašnja premijerka i predsjednica stranke Jadranka Kosor.

HRVATSKA

REINHARD WESSEL

14. ožujka 2012.

www.kas.hr

www.kas.de

Treći bivši ministar je Domagoj Milošević. On nije u rodu niti u obiteljskim vezama sa zlokožnim srbijanskim prezimenjkom. Kandidat, koji je upravo navršio 42 godine, takoreći je protagonist jedne nove generacije hadezeovaca. Završio je dva smjera obrazovanja, jedan kao doktor medicine, a daljnji kao Master of Business Administration. Uživa reputaciju uspješnog poduzetnika, tečno govori engleski, voli javne nastupe i ima doista mladenački šarm. S obzirom na svoje profesionalno iskustvo i tešku gospodarsku situaciju Hrvatske, on posebno težište postavlja na gospodarsko-politička pitanja. Osim toga, njegova poimanja programa jako su slična onima demokršćanskih stranaka obitelji Europskih pučkih stranaka. Njegova najveća mana vjerojatno je nedostatak vezanosti za HDZ, budući da je također tek odnedavno član stranke. Unatoč jednogodišnjem djelovanju kao ministar, nedostaju mu još poneka iskustva na skliskom političkom terenu, a široj javnosti je manje poznat.

Ostala dva kandidata, Milan Kujundžić i Drago Prgomet, po struci su također liječnici. Jedan vodi jednu od najvećih bolnica u hrvatskom glavnom gradu. Drugi je otorinolaringolog s međunarodnom reputacijom koji je također bio politički aktivan na različitim funkcijama u HDZ-u, međutim ne na prvoj fronti. Vrlo je vjerojatno da će se ovoj dvojici i ostalim kandidatima narednih tjedana pridružiti još daljnji aspiranti.

Koliko god kandidati bili različiti po svojim iskustvima i osobnostima: ujedinjuje ih zajednička želja da razbiju zastarjele i nedemokratske (vodeće) strukture HDZ-a te da ih programski,

kadrovski i organizacijski postave novo. U tom pogledu se Jadranka Kosor

nalazi pred jedinstvenom frontom. U međuvremenu je spoznala opasnost i povlači poteze kako bi sunatjecatelje koliko je god moguće sprječavala u razvijanju moguće promidžbe unutar stranke. Time nenamjerno potvrđuje primjedbe i predbacivanja na račun svog stila vođenja koji mnogi smatraju autokratskim. Da su živci bivše premijerke jako opterećeni, moglo bi se primijetiti i po tome da se na vlastitim javnim nastupima manje oslanja na vlastite snage, a više poziva na stvarnu ili navodnu potporu inozemnih političkih snaga poput Hillary Clinton ili Angele Merkel.

Vladajuće stranke kao naravno i novinari trljajući ruke promatraju (prljavu) borbu koja se sprema. Ona skreće pažnju s teških rezova koje lijeva vlada trenutačno nameće hrvatskim građanima. U to spadaju povećanje PDV-a za dva posto na trenutačnih 25 posto, povišenje cijena energenata, povišenje dohodovnog razreda za srednje i više dohodovne skupine kao i ponovno uvođenje poreza na mobilnu telefoniju; i to uz opadanje realnog dohotka i stagnirajuće gospodarstvo.

Unutarstranački sukobi u HDZ-u slijede već poznatu shemu. Val modernizacije unutar stranke na početku prošlog tisućljeća bio je bolan i dalekosežan. Tada kao i danas unutarnja kohezija stranke enormno je opterećena. Prije deset godina tadašnji se „reformator“ i kasniji premijer Ivo Sanader isprofilirao protiv svog nacionalističkog protivnika Pašalića i uspio konsolidirati stranku. Međutim, ukoliko bi Jadranka Kosor na skorašnjim izborima osvojila svoje prve „prave“ unutarstranačke izbore, moglo bi to stranku staviti pred test izdržljivosti.